

วันที่ 01 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ปีที่ 26 ฉบับที่ 02

เรื่องจากปก

พิเศษ เจียจันทร์พงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิกรมศิลปากร

พระเจ้าพรหม ในตำนานของล้านนา

เรื่องพระเจ้าพรหมมหาราชที่มีมาจากเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในเอกสารโบราณของล้านนา ที่มีชื่อเรียกต่างๆ กัน เมื่อต้นปี ๒๕๔๕ กรมศิลปากรได้รับเรื่องในลักษณะตำนานจากจังหวัดเชียงราย เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสร้างอนุสาวรีย์พระเจ้าพรหมมหาราช ตำนานที่จังหวัดเชียงรายส่งมาเรียกชื่อว่าตำนาน โยนกนาคนครไชยบุรีศรีช้างแสด (ฉบับวัดร่องบง) เนื้อหาสาระของตำนานเรื่องนี้ได้มีการคัดลอกกันไปมาในสมัยโบราณ มีการรวบรวมจัดพิมพ์ออกเผยแพร่โดยวัดในภาคเหนือเขตล้านนาแล้วหลายฉบับ เท่าที่พบมีฉบับพิมพ์วัดเจดีย์หลวง เชียงแสน จังหวัดเชียงราย (พ.ศ. ๒๕๑๖) กับฉบับพิมพ์วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา (พ.ศ. ๒๕๓๘)

ในส่วนกลางที่กรุงเทพฯ มีฉบับหอสมุดแห่งชาติที่มีการนำมาจัดพิมพ์รวมอยู่ในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๑ ในชื่อว่าตำนานสิงหนวัติ แต่เป็นฉบับพิมพ์ที่มีการตัดทอนข้อความบางตอนออกไปด้วยคิดว่าไม่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ พระยาประชาภิจักรจักร (แช่มบุญนาค) ก็ได้เก็บความรวบรวมอยู่ในหนังสือพงศาวดารโยนก ปริเฉท ๓ ว่าด้วยสร้างเมืองนาคพันธุนคร

นอกจากที่กล่าวมานี้ เท่าที่ทราบมีฉบับตัวเขียนอื่นๆ ที่เก็บรวบรวมตามสถาบันการศึกษาของล้านนา และที่วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ก็น่าจะมีอยู่ด้วยเช่นกัน ฯลฯ ซึ่งเอกสารเรื่องนี้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อว่าตำนานสิงหนวัติ

๑. สังเขปเรื่องพระเจ้าพรหม

ในตำนานสิงหนวัต

เนื้อหาสาระของตำนานสิงหนวัตมีว่า เจ้าชายสิงหนวัตเป็น โอรสองค์ที่ ๒ (บางฉบับว่าเป็นองค์สุดท้าย ในโอรสทั้งหมด ๓๐ พระองค์) ของกษัตริย์กรุงราชคฤห์ในอินเดีย โอรสองค์โตพระนามภาทิสะ เป็นผู้สืบราชสมบัติกรุงราชคฤห์ คือพระเจ้าภาทิสะพระราชบิดาของพระเจ้าพิมพิสาร และพระเจ้าพิมพิสารคือกษัตริย์กรุงราชคฤห์ ผู้ทรงมีพระชนมายุร่วมวัยเดียวกับพระพุทธองค์ในพุทธประวัติ ส่วนเจ้าชายสิงหนวัตทรงได้รับแบ่งราชสมบัติผู้คนเดินทางมาตั้งบ้านเมืองบนที่ราบเชิงแสนชื่อเมืองโยนกนาคพันธ์ มีทายาทสืบเชื้อสายราชวงศ์กษัตริย์กันต่อๆ มา โดยมีได้ปะปนกับชาวพื้นเมือง (เป็นวงศ์กษัตริย์บริสุทธิ์) เมื่อแรกๆ ได้ปราบปรามพวกขอมดำ เมืองอุมกเสลา ชนพื้นเมืองที่อยู่มาก่อนจึงได้เป็นใหญ่อยู่ในดินแดนที่ภายหลังเป็นล้านนา

จนถึงสมัยบิดาของพระเจ้าพรหม พวกขอมได้กลับมายึดเมืองโยนกนาคพันธ์ได้ ต้องเป็นเมืองขึ้นขอมอยู่หลายปี จนพระเจ้าพรหมเต็บโตทรงได้ปราบขอมดำให้พ่ายแพ้ไป พี่ชายของพระเจ้าพรหมทรงได้ขึ้นครองเมืองโยนกนาคพันธ์ต่อไป ส่วนพระเจ้าพรหมได้ทรงแยกมาตั้งเมืองใหม่ชื่อว่าเมืองไชยปราการ ตามหลักฐานที่บรรยายในตำนานตั้งอยู่บนฝั่งใต้ของแม่น้ำกก ในเขตท้องที่อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ในปัจจุบัน

เมื่อพระเจ้าพรหมล่วงลับไปแล้ว เมืองไชยปราการมีกษัตริย์องค์ต่อมา คือพระเจ้าไชยศิริผู้เป็นพระโอรส ก็ถูกกองทัพเมืองสุวรรณวดีโจมตี พระเจ้าไชยศิริต้องทรงอพยพผู้คนทิ้งเมืองหนีลงใต้ไปสร้างเมืองอยู่บริเวณ ละแวกเดียวกันกับที่ภายหลังตั้งขึ้นเป็นบ้านเมืองกำแพงเพชร ส่วนที่เมืองโยนกนาคพันธ์มีกษัตริย์สืบต่อจากพี่ชายของพระเจ้าพรหมสอง พระองค์ ถึงพระเจ้ามหาไชยขณะมีคนไปหาปลาได้ปลาไหลเผือกตัวใหญ่เอามาแบ่งกันกินทั้ง เมือง ตกกลางคืนเมืองได้ถล่มจมลงกลายเป็นหนองน้ำเรียกว่าหนองหล่มในบัดนี้ เหลือชายแก่ที่ไม่ได้กินปลาไหลเผือกคนเดียวที่รอดตายมาได้ มาเล่าเหตุการณ์เมืองล่มให้คนทั้งหลายฟัง

จึงเป็นอันว่าเชื้อสายราชวงศ์จักรีจากอินเดียได้หมดสิ้นไปจากที่ราบเชียงแสนตั้งแต่บัดนั้น

๒. เวลาในตำนานสิงหนวัติน

และความบิดเบือน

ตำนานสิงหนวัตินมีปัญหาที่ทำให้ต้องถกเถียงกันมาแต่เดิมคือเรื่องของเวลา ประเด็นหนึ่งคือ ตัวเลขศักราช เนื่องจากเป็นเอกสารต้นฉบับตัวเขียนที่คัดลอกกันต่อๆ มา และแพร่กระจายอย่างกว้างขวาง การคัดลอกเอกสารเก่าๆ ที่เป็นลายมือทำให้มีการผิดพลาดในการคัดลอก ตัวเลขศักราชที่กำกับเรื่องราวตามต้นฉบับตัวเขียนที่พบแล้วหลายฉบับจึงอาจไม่ตรงกัน ผิดเพี้ยนกันไปบ้าง ทำให้บางครั้งมีการถกเถียงกันว่าตัวเลขศักราชของฉบับใดจะถูกต้องมากกว่ากัน

อีกประเด็นหนึ่งคือ ศักราชที่ใช้ในตำนานปรากฏว่ามีถึง ๓ แบบ ซึ่งตำนานเรียกว่าโบราณศักราช พุทธศักราช และตติยศักราช โดยไม่บอกว่าเป็นศักราชอะไร และเนื่องจากตำนานสิงหนวัตินที่ใช้กันแพร่หลายแต่เดิมในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๑ เป็นการถอดความจากใบลานเดิม มีการตัดทอนข้อความที่คิดว่าไม่สำคัญออกไป คือส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องประวัติพระพุทธศาสนา ทำให้มีการแปลความหมายเวลาในตำนานผิดพลาดมาแต่สมัยโบราณ ปัจจุบันได้พบตำนานสิงหนวัตินอีกหลายฉบับ มีการปริวรรตจัดพิมพ์โดยมิได้ตัดทอนข้อความใดๆ ออกไป และเมื่อได้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเรื่องราวทางศาสนาที่จะมีการกล่าวถึงสลักร้อยอยู่ คือพุทธประวัติและเรื่องการสังคายนาพระไตรปิฎก ก็จะสามารถทราบได้ว่าศักราชที่กล่าวถึงในตำนานสิงหนวัตินั้นประกอบด้วย ที่เรียกว่าโบราณศักราชนั้นคืออัญชนะศักราช ซึ่งเก่ากว่าพุทธศักราช ๑๔๘ ปี พุทธศักราช ก็คือพุทธศักราช อันเป็นจำนวนปีหลังจากพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน และตติยศักราช ก็คือมหาศักราช ซึ่งหลังกว่าพุทธศักราช ๖๒๑ ปี

โดยเฉพาะตำนานสิงหนวัตินฉบับวัดร่องบงของจังหวัดเชียงรายที่ส่งไปนั้น มีข้อดีที่ผู้คัดลอกในสมัยโบราณ ได้พยายามกล่าวเปรียบเทียบในเหตุการณ์แต่ละตอนว่า ตรงกับพระพุทธเจ้าเสด็จ

ดัชนีธนปริณิพพาน ไปแล้วก็ปี (คือตรงกับปีพุทธศักราชใด) บ่อยครั้งกว่าตำนานสิงหนวัตินับ
อื่นๆ ทำให้มีตัวเทียบกับพุทธศักราชได้มากกว่า

จึงอาจกล่าวโดยสรุปว่า สาระตำนานสิงหนวัตินั้นได้สมมติเวลาว่าเกิดขึ้นก่อนพระพุทธเจ้า
นิพพาน (ก่อนพุทธศักราช) ๑๔๘ ปี และเรื่องจะจบลงที่วงศ์กษัตริย์จากอินเดียหมดไป (คือเวียน
ลุ่มจมหายไปกลายเป็นหนองหล่ม) จากดินแดนที่ราบเชียงแสนก่อนเริ่มจุลศักราช คือก่อน
พุทธศักราช ๑๑๘๑ อันเป็นช่วงเวลาที่เริ่มต้นของเรื่องลวจกราช ปฐมบรรพบุรุษของราชวงศ์พระเจ้า
เจ้ามั่งรายบนที่ราบเชียงแสน

ปีเกิดของพระเจ้าพรหมในตำนานฉบับวัดร่องบง ตรงกับมหาศักราช ๒๘๓ ซึ่งเป็นตัวเลขที่
ถูกต้องเมื่อเทียบกับฉบับตัวเขียนอื่นๆ คือมหาศักราช ๒๘๓ ตรงกับพุทธศักราช ๘๐๔ (๒๘๓ +
๖๒๑) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าอาจเป็นมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายแล้ว ที่ตำนานสิงหนวัตินี้ได้ค
ทอดมาสู่กรุงศรีอยุธยา ได้มีการเข้าใจผิดว่าศักราช ๒๘๓ เป็นจุลศักราช จึงมีการคำนวณโดย
เข้าใจผิดว่าพระเจ้าพรหมเกิดเมื่อพุทธศักราช ๑๔๖๔ (๒๘๓ + ๑๑๘๑) ในหนังสือจดหมายเหตุ
โหร (ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๘)

เรื่องการเข้าใจผิดว่ามหาศักราชเป็นจุลศักราชนี้ มีหลักฐานเป็นมาตั้งแต่สมเด็จพระนารายณ์
มหาราชในสมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว ดังปรากฏเรื่องเล่าในบันทึกของลาลูแบร์ อัครราชทูตฝรั่งเศส
ที่เข้ามาสมัยนั้น ที่ได้ฟังจากชาวอยุธยาเกี่ยวกับปฐมกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งมีลักษณะเป็น
ตำนานทำนองเดียวกันกับเรื่องพระเจ้าไชยศิริทรงอพยพผู้คนจากเมืองไชยปราการ (เชียงใหม่)
หนีข้าศึกลงได้มาสร้างเมืองใหม่ในตำนานสิงหนวัติน่า เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ.
๑๔๐๐ กว่าๆ

ข้อที่ทำความยุ่งยากแก่ตำนานเรื่องนี้มากขึ้นคือ เมื่อศักราชเรื่องพระเจ้าพรหมและท้าวท
อพยพลงมาทางใต้ ถูกดึงให้ใหม่ขึ้นโดยความเข้าใจผิดถึง ๖๖๐ ปี ภายหลังได้มีการนำตำนาน
ของคนภาคกลางเรื่องท้าวแสนปมเข้าไปต่อ (มีหลักฐานจากเรื่องพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับ

ของวันวลิต เขียนขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองแล้ว ที่ส่อให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องพระเจ้าพรหมเป็นต้นราชวงศ์กษัตริย์อยุธยา) จึงทำให้เรื่องพระเจ้าพรหมและทายาทที่อพยพตั้งเมืองไชยปราการที่เชียงใหม่ กลายเป็นต้นบรรพบุรุษของปฐมกษัตริย์ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยา คือสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ พระเจ้าอู่ทอง ด้วยเหตุนี้ในแบบเรียนประวัติศาสตร์สมัยก่อนที่ศึกษาจากเรื่องตำนานต่างๆ อย่างเดียว โดยมีได้นำตำนานมาทำการวิพากษ์เสียก่อน จึงเรียกราชวงศ์กษัตริย์ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยาว่าราชวงศ์เชียงใหม่

๓. การทำความเข้าใจ

เรื่องประเภทตำนานของล้านนา

เรื่องราวที่ปรากฏสาระในเอกสารประเภทตำนานนั้น ควรเข้าใจว่าเรื่องประเภทตำนานนั้นมีใช้เรื่องที่แสดงเรื่องราวที่ผ่านมาอย่างตรงไปตรงมา ตำนานบางเรื่องเป็นเพียงคำอธิบายง่ายๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น ทำไมฝนตกฟ้าร้อง การเกิดขึ้นของหนองน้ำขนาดใหญ่ ฯลฯ ตำนานบางเรื่องเป็นคำอธิบายเกี่ยวกับกำเนิดของบ้านเมืองผู้คน ซึ่งคำอธิบายเหล่านี้ก็มีหลายระดับ ขึ้นอยู่กับภูมิความรู้ของผู้รู้ในสมัยโบราณ ผู้สร้างคำอธิบาย ตำนานประเภทนี้อาจมีที่มาจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับบรรพบุรุษคนสำคัญในอดีต ซึ่งได้รับความเชื่อถือในลักษณะของการเป็นผีของชนเผ่ามาก่อน ต่อมาภายหลังก็ได้รับการเสริมเติมแต่งเรื่องราวให้พิสดารยิ่งขึ้น เรื่องที่นำมาตกแต่งเพิ่มเติมเท่าที่พบส่วนมากจะได้เค้าโครงมาจากเรื่องในชาดก ตำนานบางเรื่องก็แต่งขึ้นจากเค้าโครงเดิมที่เป็นคติในทางศาสนา ดังเช่นเรื่องในตำนานสิงหนวัติ อันเป็นเรื่องตำนานที่จะกล่าวเน้นเป็นสำคัญในบทความนี้ ฯลฯ

ดังนั้นก่อนที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระเจ้าพรหมที่เป็นเรื่องอยู่ในตำนานสิงหนวัติต่อไป ในที่นี้ควรที่จะทราบเกี่ยวกับคติในทางพุทธศาสนาที่สำคัญที่ควรทราบ อันเป็นพื้นฐานที่จะเข้าใจเรื่องในตำนานที่จะกล่าวถึงต่อไป

๓.๑ เรื่องของวงศ์กษัตริย์ในโลกนี้ ปรากฏอยู่ในอัครกัณฐสูตร ที่มณิกายปาฎิกวรรค์ ในพระ
สูตรต้นฉบับถูก ความว่า เมื่อไฟได้เผาผลาญสรรพสิ่งและชีวิตทั้งหลายในกัปปีที่แล้วหมดไป ฝน
ตกน้ำท่วมดับไฟแล้ว และน้ำลดลง เกิดทวีป ๔ ทวีป กับอีก ๒,๐๐๐ อนุทวีป กัปปีใหม่ชื่อว่า
กัททกัปปี อันเป็นกัปปีปัจจุบัน ได้เกิดขึ้น กัปปีนี้มีพระโพธิสัตว์ที่พร้อมแล้วจะตรัสรู้เป็น
พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์ ได้สถิตรออยู่แล้วในสวรรค์ชั้นดุสิต

ในช่วงเวลาที่แรกเกิดกัททกัปปี ยังไม่มีพระโพธิสัตว์พระองค์ใดลงมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้านี้
เรียกว่าช่วงเวลาปฐมกัปปี พรหมทั้งหลายในชั้นอกนิฏฐา ได้กลิ่นหอมของดินที่เกิดขึ้นใหม่ๆ จึง
ลงมาเกิดเองเป็นมนุษย์ในโลก ๘๔,๐๐๐ คน เมื่อแรกกินดินเข้าไปกิเลสตัณหาทั้งหลายก็ได้
พัฒนาขึ้นในมนุษย์เหล่านั้น แรกก็เป็นเรื่องราวอะไรมาก่อน มนุษย์จึงเกิดมีเพศชายหญิง เสพ
ผสมพันธุ์กันเกิดลูกหลานเป็นมนุษย์สืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อเวลาล่วงนานเข้า ความเสื่อมโทรมในโลกมนุษย์ก็มีมากขึ้น อาทิ อาหารที่มีอยู่เองทั่วไปอย่าง
ไม่จำกัดก็ไม่เหมือนเดิม ต้องมีการเพาะปลูก สะสม แบ่งที่ดินทำกิน ฯลฯ เกิดการแย่งชิงทะเลาะ
เบาะแว้งไม่มีความสงบ พระโพธิสัตว์องค์ที่ ๔ คือพระ โคตมะ โพธิสัตว์จึงลงมาเกิดเป็นมนุษย์
มหาชนทั้งหลายจึงแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์ คำว่ากษัตริย์มีความหมายว่าผู้เป็นใหญ่แห่งนา และ
ด้วยเหตุที่มหาชนร่วมกันแต่งตั้งขึ้น ปฐมกษัตริย์จึงมีพระนามว่าพระมหาสมมติ ดำนาจของ
ล้านนาบางฉบับเรียกว่าพระสมันตราชก็มี พระมหาสมมติปฐมกษัตริย์ได้ทำหน้าที่แบ่งปัน ดูแล
ตัดสินข้อขัดแย้งในด้านทรัพยากร มหาชนจึงมีความสุข กษัตริย์จึงได้รับการเรียกอีกอย่าง
หนึ่งว่าพระราชา คือผู้ที่ทำความสุขใจให้แก่ผู้อื่น

พระมหาสมมติเป็นกษัตริย์ปกครองประชาชนอยู่ช่วงเวลาหนึ่งก็สวรรคต กลับไปเป็นพระ
โพธิสัตว์อยู่บนสวรรค์ชั้นดุสิตอย่างเดิม ในโลกมนุษย์ก็มีวงศ์วานว่านเครือปกครองบ้านเมือง
กันต่อๆ มาจำนวนนับไม่ถ้วน ผ่านเวลาของพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๑ คือพระพุทธกกุสันธะ
พระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒ คือพระพุทธโกนาคม พระพุทธเจ้าองค์ที่ ๓ คือพระพุทธกัสสปะ จนถึง
เวลาของพระพุทธเจ้าของเราองค์ปัจจุบัน คือพระพุทธ โคตมะ เชื้อสายของพระมหาสมมติก็ได้

เป็นกษัตริย์ปกครองบ้านเมืองทั้งหลายในชมพูทวีปทั้งสิ้น ไม่ว่าจะป็นราชวงศ์ของพระเวสสันดร หรือราชวงศ์ของเจ้าชายสิทธัตถะ (ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธโคตมะ พระพุทธเจ้าของเราปัจจุบัน) ก็ล้วนแต่สืบสายตระกูลมาจากพระมหาสมมติทั้งสิ้น เพราะวงศ์กษัตริย์ในโลกตามคติเดิมของชาวอินเดียนั้นถือว่ามีเพียงวงศ์เดียว

จากแนวคิดเกี่ยวกับวงศ์กษัตริย์ในพระไตรปิฎกเช่นนี้ เมื่อพิจารณาด้านานสิงหนวัตินี้ก็กล่าวว่า เจ้าชายสิงหนวัตินั้นเป็นโอรสกษัตริย์กรุงราชคฤห์ นำไพร่พลเสด็จมาตั้งเมืองโยนกนาคพันธ์บนที่ราบเชียงแสน โดยเดินทางข้ามแม่น้ำสรภูมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้นั้น แสดงว่าตำนานเรื่องนี้ต้องการจะชี้ว่าราชวงศ์กษัตริย์วงศ์นี้มาจากชมพูทวีป (คืออินเดีย) สืบเชื้อสายมาจากพระมหาสมมติปฐมกษัตริย์ ชื่อแม่น้ำสรภู ก็เป็นชื่อแม่น้ำหนึ่งในปัญจมหานทีในชมพูทวีปตามที่ระบุอยู่ในอัคคัญสูตรนั่นเอง

เมื่อเป็นกษัตริย์ครองเมืองโยนกนาคพันธ์สืบต่อๆ กันมา ตำนานสิงหนวัตินี้ก็กล่าวว่ามีมีการผสมกับไพร่เมือง คือเป็นวงศ์กษัตริย์บริสุทธ์ ไม่ผสมปนเปกับคนพื้นเมืองท้องถิ่น ดังนั้นเมื่อตอนสุดท้ายที่กล่าวถึงเมืองลุ่มจมหาย เพราะคนกินปลาไหลเผือก กลายเป็นหนองหล่ม ในท้องที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มาถึงบัดนี้ นั้น เชื้อสายวงศ์กษัตริย์ที่อยู่ในเมืองตายหมด ไพร่บ้านที่อยู่นอกเมืองจึงตกลงกันเลือกโฆษกนายบ้านขึ้นมาปกครองกันเอง การที่ไม่ได้ให้โฆษกนายบ้านเป็นกษัตริย์ ก็เพราะผู้แต่งตำนานเรื่องนี้ต้องการชี้ให้เห็นความชอบธรรมของผู้ที่จะได้ราชาภิเษกเป็นกษัตริย์นั้นว่า ต้องเป็นวงศ์กษัตริย์ที่สืบต่อๆ กันมา ซึ่งมีอยู่วงศ์เดียวในโลกคือวงศ์ของพระมหาสมมติ คนพื้นเมืองไม่มีสิทธิ์เป็นกษัตริย์

ก่อนเวลาที่เวียงโยนกล่มสิ้นวงศ์กษัตริย์นั้น ตำนานสิงหนวัตินี้ได้กล่าวถึงพระเจ้าพรหม ซึ่งทรงแยกไปสร้างเวียงไชยปราการ (ซึ่งพิจารณาตามสาระในตำนานเดิม ควรอยู่ประมาณท้องที่อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ในปัจจุบัน) ดังนั้นจึงยังคงมีวงศ์กษัตริย์อยู่ที่เมืองนี้อีกเมืองหนึ่ง แต่เมื่อถึงรุ่นลูกของพระเจ้าพรหมในช่วงเวลาก่อนการตั้งจุลศักราช ก็ต้องหนีภัยเข้าศึกที่วังบ้านเมืองอพยพผู้คนไปจนหมด ลงไปตั้งหลักแหล่งบ้านเมืองใหม่ได้ลงไป (เชื่อกันว่าตรงกันกับเมืองไตร

ครึ่งสัปดาห์ ในจังหวัดกำแพงเพชรปัจจุบัน)

ด้วยเหตุนี้ตำนานสิงหนวัติจึงต้องการชี้ให้เห็นว่า ในที่สุดในสมัยเวลาของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน (ก่อน พ.ศ. ๑๑๘๑ อันเป็นปีตั้งจุลศักราช) พื้นที่ราบเชียงแสนปราศจากรวงศักรัศมีจากชมพูทวีปอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้เพื่อเตรียมพื้นที่รองรับราชวงศ์ใหม่ คือวงศ์ลาวจาก ต้นผิบรรพบุรุษของพระเจ้ามังรายที่จะลงมาเกิดเป็นกษัตริย์ปกครองที่ราบเชียงแสนต่อไป ตั้งแต่จุลศักราช ๑ ซึ่งตรงกับ พ.ศ. ๑๑๘๑

๓.๒ เรื่องความเจริญความเสื่อมของบ้านเมือง เป็นคติทางพระพุทธศาสนาอีกเรื่องหนึ่งที่ควรทราบ เพื่อเป็นแนวคิดในการนำมาพิจารณาด้านนาและตำนานอื่นๆ ในสยามประเทศได้อีกเรื่องหนึ่ง มีปรากฏในพระไตรปิฎกในตอนต้นเรื่อง มหาสุทฺถสนสูตร ที่ฉนิกายมหาวัคค์ ความว่า

เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาถึงราวป่าเมืองกุสินารา เพื่อเตรียมเสด็จดับขันธปรินิพพาน ณ ที่นั้น พระอานนท์จึงถามพระพุทธองค์ว่า ทำไมทรงเลือกเมืองกุสินารา ซึ่งเป็นเมืองเล็กสำหรับเป็นที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน ทำไมไม่ทรงเลือกเมืองใหญ่ที่มีพระราชามหากษัตริย์เป็นพุทธสาวก ให้เหมาะสมกับการเสด็จปรินิพพานอันยิ่งใหญ่ของพระองค์

พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับพระอานนท์มิให้คิดเช่นนั้นเป็นสำคัญ เพราะบ้านเมืองต่างๆ ที่เป็นเมืองเล็กหรือเมืองใหญ่ ในอดีตกาลนั้นต่างก็เคยเป็นเมืองไม่ใหญ่ก็เล็กมาก่อนทั้งสิ้น ดังเช่นเมืองเล็กคือเมืองกุสินาราในปัจจุบัน ในอดีตอนันตกาลก็เคยเป็นเมืองใหญ่ ชื่อเมืองกุสาวดีของพระเจ้าจักรพรรดิทรงพระนามพระเจ้ามหาสุทฺถสนะมาก่อนแล้ว

หลังจากนั้นก็เป็นการบรรยายความใหญ่โตมโหฬารของเมืองพระเจ้าจักรพรรดิอย่างยืดเยื้อ ซึ่งประเด็นสำคัญของพระสูตรเรื่องนี้นั้น ก็เพื่อแสดงให้เห็นความไม่เที่ยงแท้ของบ้านเมืองที่มีการเกิดและล่มสลายสลับสับเปลี่ยนกันไป เหมือนเมืองกุสาวดีของพระเจ้าจักรพรรดิพระเจ้ามหา

สุทิสสนะที่ยิ่งใหญ่ ในที่สุดก็ต้องสิ้นสลายไป มาบัดนี้ได้เกิดเป็นบ้านเมืองขึ้นมาใหม่อีก กลายเป็นเมืองขนาดเล็กชื่อเมืองกุสินารา

แนวคิดเช่นนี้เห็นได้ว่ามีการนำมาแต่งตำนานของล้านนาด้วย ซึ่งในการพิจารณาเรื่องตำนานสิงหนวัติ ควรพิจารณาประกอบกับตำนานเมืองสุวรรณโคมค้ำ ซึ่งจัดอยู่ในประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๗๒ จึงจะสามารถทำความเข้าใจได้กระจ่างที่จะโยงไปยังตำนานอีกเรื่องหนึ่ง คือเรื่องของลาวจกต้นวงศ์ของพระเจ้ามังราย

ตำนานสุวรรณโคมค้ำ กำหนดเวลาของเรื่องตั้งแต่สมัยปฐมกษัตริย์ กล่าวตามอักษัณสูตรที่เกิดแผ่นดิน ๔ ทวีป เกิดสรรพสิ่งต่างๆ ในโลกมนุษย์ และเกิดแผ่นดินที่ราบเชิงแสนอันเป็น ๑ ใน ๒,๐๐๐ อนุทวีป คนสัตว์ทั้งหลายก็ได้เข้ามาอยู่อาศัย เวลาล่วงเลยผ่านสมัยพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๑ คือพระพุทธกกุสันธะ มาจนถึงสมัยปลายของพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒ คือพระพุทธโกนาคมน

ครั้งนั้นเกิดโรคระบาดในชมพูทวีป วงศ์กษัตริย์เชื้อสายพระมหาสมมติพระองค์หนึ่งพร้อมพระมเหสีทรงหนีโรคระบาดเสด็จมาถึงเมืองของพวกขอมค้ำ และได้เกิดโอรสพระองค์หนึ่ง ด้วยบุญญาธิการในระยะเวลาต่อมาพระโอรสองค์นี้ทรงได้มีอำนาจเหนือพวกขอมค้ำ เป็นกษัตริย์ครองเมืองโพธิสารหลวง (คือเมืองพระนครหลวง หรือเมืองนครธมในกัมพูชา) ต่อมาทรงได้อภิเษกสมรสกับราชธิดาผู้สืบวงศ์กษัตริย์จากพระมหาสมมติเหมือนกัน ผู้ซึ่งเดินทางหนีโรคระบาดมาอยู่ในดินแดนแห่งนี้ด้วยอีกผู้หนึ่ง

เชื้อสายกษัตริย์พระมหาสมมติวงศ์แห่งเมืองโพธิสารหลวงพระองค์หนึ่ง ในเวลาต่อมาได้เกิดเหตุถูกไล่ร้ายจากขุนนางที่เป็นพวกขอมค้ำ ต้องออกจากบ้านเมือง เสด็จขึ้นมาตามลำน้ำโขง ถึงบริเวณปากแม่น้ำกกของบริเวณที่ราบเชิงแสน จึงตั้งเมืองขึ้น ณ ที่นั้น ชื่อเมืองสุวรรณโคมค้ำ ส่วนที่เมืองโพธิสารหลวงภายหลังกษัตริย์วงศ์พระมหาสมมติที่นั่นทรงได้ทราบข้อเท็จจริง จึงคืนดีกันกับกษัตริย์เมืองสุวรรณโคมค้ำ และขับไล่พวกขอมค้ำออกจากเมือง ขอมค้ำบางพวกได้ขึ้นมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารเมืองสุวรรณโคมค้ำ บางพวกไปตั้งบ้านเมืองที่ต้นแม่น้ำกก ชื่อ

เมืองอุมงคเสลา

วงศ์กษัตริย์พระมหาสมมติทรงปกครองเมืองสุวรรณโคมคำสืบต่อกันมาจำนวนนับไม่ถ้วน ตำนานสุวรรณโคมคำกล่าวว่า กษัตริย์บางพระองค์ที่ดีก็มีที่ไม่ดีก็มี ครองเมืองมาจนถึงสมัย พระพุทธเจ้าองค์ที่ ๓ คือพระพุทธกัสสปะ ก็สิ้นกษัตริย์วงศ์พระมหาสมมติแห่งเมืองสุวรรณโคมคำ พวกขอมคำได้เข้ามาอยู่ครอบครองเมืองแทน

ครั้งหนึ่งขอมคำเมืองสุวรรณโคมคำคดโกงพ่อค้าที่เป็นคนดี พยานาคผู้มีความสัมพันธ์ชอบพอกับพ่อค้าจึงโกรธ ขึ้นมาสู้ควักถล่มทลายเมืองสุวรรณโคมคำจนแม่น้ำโขงไป พวกขอมคำจึงหนีกระจัดกระจายไปทั่วทั้งสองฟากแม่น้ำโขง บ้างก็กลับไปเมืองอุมงคเสลา บ้างหลบซ่อนอยู่ตามป่าเขา ซึ่งพวกขอมคำเหล่านี้ตำนานต้องการจะอธิบายที่มาของคนผิวดำที่เป็นอนารยชน ที่พบกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เผ่าพันธุ์หนึ่งที่รู้จักกันดีในปัจจุบันคือพวกขมุ

จากตำนานเมืองสุวรรณโคมคำที่กล่าวผ่านมา เมื่อพิจารณาประกอบกับตำนานสิงหนวัติ จะเห็นว่าตำนานทั้งสองแต่งขึ้นให้มีความสืบเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน เพื่อแสดงว่าบนพื้นที่ราบเชียงแสน อันเป็นหนึ่งใน ๒,๐๐๐ อนุทวีปที่เกิดขึ้นมาบนโลกนี้ ได้เคยเป็นบ้านเมืองที่มีวงศ์กษัตริย์สืบมา แต่พระมหาสมมติได้เข้ามาปกครอง เมืองแรกคือเมืองสุวรรณโคมคำ ในสมัยพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๒-๓ แต่ก็ต้องล่มจมลงในแม่น้ำโขงไป ต่อมาถึงสมัยพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๔ ก็เป็นบ้านเมืองใหม่ของพระเจ้าสิงหนวัติ คือเมืองโยนกนาคพันธ์ แต่ในที่สุดเมืองก็ล่มจมหายกลายเป็นหนองหล่มไปอีก

ทั้งหมดก็เพื่อปูทางไปสู่เรื่องในตำนานอีกเรื่องหนึ่ง คือตำนานลาวจก ผู้เป็นต้นผีบรรพบุรุษของพระเจ้ามังราย ผู้จะสร้างบ้านเมืองขึ้นมาใหม่บนที่ราบเชียงแสนอีกครั้งหนึ่ง คือเมืองหิรัญนครเงินยางเชียงแสน แต่ครั้งนี้ผู้เป็นกษัตริย์เป็นวงศ์พื้นเมืองที่มีได้สืบมาจากพระมหาสมมติตามเรื่องทีกล่าวผ่านมา

๓.๓ ตำนานลาวจก หรือลาวจกราช เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่นำมาพิมพ์ต่อกันจากตำนานสิงหนวัติในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๑ เนื้อเรื่องสืบเนื่องมาจากตำนานสิงหนวัติเช่นกัน โดยเล่าว่าหลังจากเมืองโยนกนาคพันธ์ล่มสลายสิ้นวงศ์กษัตริย์พระมหาสมมติแล้ว พระเจ้าอนิรุทธทรงได้ลอบศักราชเดิมตั้งจุลศักราชขึ้นมาใหม่ หลังจากพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานได้ ๑๑๘๑ ปี (พ.ศ. ๑๑๘๑)

พระเจ้าอนิรุทธจึงทรงเรียกกษัตริย์เมืองต่างๆ เพื่อมาประชุมรับทราบการลอบศักราชเก่า ตั้งศักราชใหม่ของพระองค์ ครั้งนั้นไม่มีกษัตริย์จากบริเวณที่ราบเชียงแสนมาประชุม เนื่องจากวงศ์กษัตริย์ได้สูญสิ้นไปแล้วตั้งแต่เวียงโยนกนาคพันธ์ล่มและวงศ์กษัตริย์เมืองไชยปราการอพยพหนีเข้าศีกลงได้ พระเจ้าอนิรุทธจึงทรงขอให้พระอินทร์ขึ้นไปเชิญเทพบุตรลาวจกที่อยู่บนสวรรค์ลงมาเป็นกษัตริย์ปกครองบ้านเมืองที่ว่างกษัตริย์แห่งนี้

ที่มาของลาวจกมีกล่าวอยู่ก่อนแล้วในตำนานสิงหนวัติ และในตำนานพระธาตุคอกยุดงว่า เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าโคตมะ พระพุทธเจ้าของเราเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระมหากัสสปะอรหันต์ได้นำพระธาตุรากขวัณูเบื้องซ้าย (กระดูกไหปลาร้า) มายังเมืองโยนกนาคพันธ์ ตามคำทำนายของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังทรงพระชนมายุอยู่ และได้เคยเสด็จมา ณ ที่นี้ ขณะนั้นกษัตริย์เมืองโยนกเป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากเจ้าชายสิงหนวัติ จึงได้มาขอซื้อที่บนคอกยุดงจากลาวจกเพื่อเป็นที่สถาปนาพระธาตุ และได้สร้างสถูปขึ้นโดยให้ปู่เจ้าลาวจกกับเมียเฝ้าดูแลรักษา

ปู่เจ้าลาวจกกับเมียคือย่าเจ้าลาวจกดูแลรักษาพระธาตุเป็นเวลาถึง ๒๐๐ ปีก็ตาย เมื่อตายแล้วด้วยผลบุญที่เฝ้าปรนนิบัติพระธาตุมานาน จึงได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรเทพธิดาบนสวรรค์ เมื่อแผ่นดินที่ราบเชียงแสนว่างกษัตริย์ลง พระอินทร์จึงเชิญให้ลงมาเกิดเป็นมนุษย์ เทพบุตรเทพธิดาทั้งคู่ได้เนรมิตบันไดเงินเป็นทางลงมาบนแผ่นดินนี้ อุปปาทิจะกำเนิดคือเกิดเป็นตัวตนมนุษย์ชายหญิงอายุ ๑๖ ปี สร้างเมืองหิรัญนครเงินยางเชียงแสนขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองมีลูกหลานสืบต่อกันมาจนถึงพระเจ้ามังราย ปฐมกษัตริย์ผู้เสด็จไปสร้างเมืองเชียงใหม่ต่อมา

ตำนานเรื่องปู่เจ้าลาวจกหรือลาวจกราชกับเมีย ลงมาจากสวรรค์อุปปาติกะกำเนิดเป็นมนุษย์อายุ ๑๖ ปี สร้างเมืองหิรัญนครเงินยางเชียงแสน ต้นบรรพบุรุษของพระเจ้ามังรายนี้ ปรากฏอยู่ในตอนต้นของตำนานเมืองพะเยา และตำนานเมืองเชียงแสนในประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๖๑ และตอนต้นของตำนานเมืองเชียงใหม่ ที่มีการตีพิมพ์โดยสถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่หลายฉบับ ซึ่งบางฉบับก็มีชื่อเรียกต่างกันออกไปบ้างก็มี

กล่าวโดยสรุป เมื่อพิจารณาด้านของล้านนาอันเป็นเรื่องหลักสำคัญ ๓ เรื่อง คือเรื่องเมืองสุวรรณโคมคำ ด้านานสิงหนวัติ และด้านานลาวจก รวมทั้งด้านานพระธาตุคุดอยตุง จังหวัดเชียงราย จะสามารถประมวลเรื่องราวได้ว่า เป็นคำอธิบายในสมัยโบราณเกี่ยวกับการเกิดขึ้นมาของแผ่นดินที่ราบเชียงแสน อันเป็นแผ่นดินบรรพบุรุษกษัตริย์ราชวงศ์มังราย ผู้ครอบครองดินแดนล้านนาในเวลาต่อมา

มีความชัดเจนว่าคำอธิบายการเกิดขึ้นของแผ่นดิน บ้านเมืองที่มีวงศ์กษัตริย์ปกครองที่เกิดขึ้นแล้วล่มสลายไป ๒ ครั้ง มีที่มาจากพระสูตรสำคัญในพระสูตรตันตปิฎก คืออัครัญสูตร และมหาสุทฺถสนสูตร เป็นการแสดงถึงหลักธรรมคือ ความไม่เที่ยงแท้ของสรรพสิ่งในโลก ที่เมื่อเกิดมาแล้วก็ต้องสิ้นสุดลงหาความแน่นอนไม่ได้

ส่วน เรื่องวงศ์กษัตริย์ที่สืบมาจากพระมหาสมมติที่ได้ครอบครองเมืองทั้งสองนั้นก็ เป็นการแสดงแนวคิดเกี่ยวกับวาระกษัตริย์ที่สืบมาแต่สมัยโบราณในชมพูทวีป ที่มีความชอบธรรมในการสืบสันตติวงศ์ขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองบ้านเมือง อันเป็นการถือความสำคัญของการสืบสายเลือดในวงศ์ตระกูล

ตำนาน ล้านนาทั้งหลายล้วนแต่แต่งขึ้น โดยพระภิกษุที่ทรงภูมิรู้ในสมัยล้านนา ซึ่งปกครองโดยกษัตริย์ราชวงศ์ของพระเจ้ามังราย การที่จะแสดงความชอบธรรมของราชวงศ์มังรายที่มีอำนาจขึ้นเป็นกษัตริย์ครอบ ครองบ้านเมืองเริ่มแรกในพื้นที่ราบเชียงแสนเป็นครั้งที่ ๑ ต่อจากวงศ์กษัตริย์สิงหนวัติ ให้มีเชื้อสายสืบมาจากพระมหาสมมตินั้นเป็นเรื่องที่ไม่อาจเป็นไปได้ เพราะ

กษัตริย์ราชวงศ์ในตำนานพระเจ้ามังรายมีคติความเชื่อพื้นเมืองที่สืบทอดกันมาอยู่แล้วก่อนรับพระพุทธศาสนา เกี่ยวกับต้นฝักรพบุรุษของตนคือปู่เจ้าลาวจกซึ่งสถิตอยู่บนคอยดุง

หลักธรรมอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการเป็นธรรมทายาท จึงถูกนำมาใช้เพื่อสร้างความกลมกลืนกับคติพื้นเมืองที่นับถือฝักรพบุรุษ ดังจะเห็นจากตอนหนึ่งในตำนานสิงหนวัตินี้ และตำนานพระธาตุคอกยดุง ที่เล่าถึงเวลาที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระมหากัสสปะอรหันต์ได้นำพระธาตุรากขวัญมายังดินแดน โยนกนาคพันธ์ กษัตริย์เมืองโยนกได้ขอซื้อที่ดินปู่เจ้าลาวจกบนคอกยดุง เพื่อสถาปนาพระธาตุรากขวัญ ปู่เจ้า-ย่าเจ้าลาวจกได้เฝ้าปรนนิบัติพระธาตุนบนคอกยดุงถึง ๒๐๐ ปี เมื่อตายจึงไปเกิดบนสวรรค์ รอเวลาเมื่อบ้านเมืองบนที่ราบเชียงแสนว่างกษัตริย์ลง พระอินทร์จึงขึ้นไปอัญเชิญลงมาอุปปาติกะกำเนิดเป็นมนุษย์ชายหญิง ลวกราชสร้างเมืองหิรัญนครเงินยางเชียงแสน เป็นกษัตริย์ค้ำราชวงศ์ของพระเจ้ามังรายสืบต่อมา

ปู่เจ้า-ย่าเจ้าลาวจกที่ได้เฝ้าปรนนิบัติพระธาตุ จึงหมายถึงต้นฝักรพบุรุษของพระเจ้ามังรายตามคติพื้นเมืองที่ภายหลังต่อมาได้รับนับถือพระพุทธศาสนา เท่ากับเป็นธรรมทายาท คือผู้สืบทอดจากพระพุทธองค์ผู้ทรงมีวรรณะเดิมเป็นวรรณะกษัตริย์ ราชวงศ์ของพระเจ้ามังรายจึงมีความชอบธรรมที่จะเป็นกษัตริย์ครองแผ่นดินล้านนา แม้มิได้สืบสายเลือดมาจากพระมหาสมมติก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าเป็นผู้สืบสันดานอย่างแท้จริงโดยทางธรรมจากพระพุทธองค์

ดังนั้นเรื่องในตำนานเมืองสุวรรณ โคมคำ ตำนานสิงหนวัตินี้ และตำนานลาวจก จึงมิใช่เรื่องราวประวัติศาสตร์ที่เป็นความจริงในระดับโลกย์ธรรม แต่จะเป็นหลักฐานประวัติศาสตร์ความคิดของคนในช่วงเวลาหนึ่ง ที่มองโลกผ่านแนวคิดตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ผสมผสานกับคติพื้นเมือง เป็นการมองข้ามความจริงทางโลกย์ธรรม เพื่ออธิบายความจริงในระดับโลกุตระธรรม

หมายเหตุ มีหลายพระสูตรในพระสุตตันตปิฎก ที่กล่าวถึงการถกเถียงปัญหาระหว่าง

พระพุทธเจ้ากับพราหมณ์ ในประเด็นเรื่องวรรณะกษัตริย์มีความสำคัญมากกว่าวรรณะพราหมณ์ ซึ่งในตอนท้ายก็จะมีการสรุปว่าแม้วรรณะกษัตริย์จะมีความสำคัญมากกว่า แต่ผู้ที่นับถือปฏิบัติ ตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ ก็มีความหมายยิ่งกว่าการอยู่ในวรรณะใดๆ ทั้งสิ้น นั่นคือพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญการสืบทอดทางสันดานมากกว่าการสืบทอดทางสายโลหิต

พระธรรมข้อนี้พิจารณาได้จากพระสูตรในพระสุตตันตปิฎก เช่น โสณทัณฑสูตร อัมพัญญสูตร เป็นต้น

๔. ความหมายของเรื่อง

พระเจ้าพรหมในตำนานล้านนา

ดังได้กล่าวแล้วถึงเรื่องพระเจ้าพรหมว่า ปราภภูอยู่ในตำนานสิงหนวัต ซึ่งในการจัดลำดับเวลา ในตำนานเรื่องสิงหนวัต (ซึ่งรวมทั้งเรื่องของพระเจ้าพรหมด้วย) จะต้องสืบสุดลงก่อน พ.ศ. ๑๘๘๑ อันเป็นเวลาเริ่มต้นของตำนานลาวจก แต่ด้วยความสับสนในเรื่องเวลามหัศจรรย์ที่ เข้าใจผิดว่าเป็นจุลศักราช ทำให้เรื่องของพระเจ้าพรหมถูกยืดเวลาให้ใหม่ขึ้นอีก ๖๖๐ ปี กลายเป็นเรื่องเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๔๐๐ เศษ และถูกนำมาต่อเข้ากับตำนานภาคกลางเรื่องท้าวแสนปม ดังนั้นเรื่องพระเจ้าพรหมจึงกลายเป็นตำนานต้นบรรพบุรุษของกษัตริย์ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยา ความเชื่อเช่นนี้มีมาตั้งแต่สมัยปลายกรุงศรีอยุธยาแล้ว อย่างน้อยก็ตั้งแต่แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเริ่มแรกมีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ขึ้นในประเทศไทย ผู้ผู้ที่ศึกษาทางด้านนี้ล้วนเป็นนักวิชาการในส่วนกลาง ประวัติศาสตร์ไทยที่แรกเริ่มศึกษากัน จึงใช้ข้อมูลจากเอกสารที่มีลักษณะการมองออกไปจากศูนย์กลางเป็นหลัก เรื่องตำนานพระเจ้าอู่ทอง ผู้สถาปนากรุงศรีอยุธยา มีบรรพบุรุษสืบมาจากพระเจ้าพรหมแห่งเมืองเชียงรายโบราณ จึงได้รับการเรียนรู้สืบกันต่อมาโดยระบบโรงเรียน ทำให้โดยระบบความเชื่อที่มีสืบต่อกันมาในท้องถิ่น

ไม่

แท้ ที่จริงแล้ว หากกลับมาพิจารณาเรื่องพระเจ้าพรหมที่ปรากฏในตำนานท้องถิ่นของล้านนาเอง ก็จะเห็นว่า มิใช่วัตถุประสงค์หลักของตำนานท้องถิ่นแต่อย่างใดที่มีการเล่าเรื่องพระเจ้า พรหม เพราะโดยรวมของตำนานทั้งตำนานเมืองสุวรรณโคมคำและตำนานสิงหนวัติ ก็มีความเพียงพอที่จะอธิบายการเกิดขึ้นและล่มสลายลงของบ้านเมืองบนที่ราบ เชียงแสน ที่มีกษัตริย์สืบจากวงศ์พระมหาสมมติปกครองอยู่ ก่อนที่จะตั้งขึ้นมาใหม่ในครั้งที่ ๓ โดยกษัตริย์พื้นเมืองตามความชอบธรรมที่เป็นธรรมชาติของพระพุทธศาสนาในตำนาน ลาวจกอันเป็นจุดประสงค์ของตำนานทั้งสามเรื่องนี้

ยิ่งพิจารณาโดยชื่อพระเจ้าพรหม ก็มีความชัดเจนว่าเป็นชื่อที่เป็นภาษาทางศาสนา หาได้มีชื่อที่มีลักษณะของการเป็นผีท้องถิ่น เช่น ลาวจก ลาวเก้า ขุนเจือง พระยาร่วง ฯลฯ ไม่ ดังนั้นเรื่องพระเจ้าพรหมจึงเป็นเรื่องเพิ่มขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่มีไว้วัตถุประสงค์หลัก ดังที่แสดงให้เห็นแล้วในภาพรวมของตำนานทั้งสามเรื่อง

ในที่นี้จะขอกล่าวถึงลักษณะตำนานของคนไทยอีกเล็กน้อยว่า ตำนานที่เป็นเรื่องยืดยาวหลายเรื่องติดต่อกันนั้น บางทีต้องมีการสอดค้นพอสมควร ที่จะทราบวัตถุประสงค์หลักที่ตำนานต้องการอธิบาย ในขณะที่เดียวกันเรื่องตำนานที่กล่าวอย่างยืดยาวย่อมมีวัตถุประสงค์รองที่ตำนานต้องการอธิบายแทรกอยู่ด้วยเป็นบางตอน ที่ชัดเจนในตำนานเมืองสุวรรณโคมคำก็คือ การอธิบายที่มาของชนเผ่าผิวดำที่พบอยู่ทั่วไปตามป่าเขาในเอเชียอาคเนย์ว่า มีที่มาจากพวกขอมดำที่ในอดีตเคยมีบ้านเมืองใหญ่บ้างเล็กบ้างอยู่กันมาก่อน เรื่องเมืองโพธิสารหลวง ก็เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับชนชั้นปกครองที่มีอารยธรรมแห่งเมืองนครหลวงกัมพูชา ว่าสืบมาแต่ราชวงศ์กษัตริย์พระมหาสมมติจากชมพูทวีป ที่เข้ามาแทนที่พวกขอมดำชนพื้นเมืองเดิม

สำหรับตำนานเมืองสุวรรณโคมคำ และตำนานสิงหนวัติย่อมแต่งขึ้นโดยพระภิกษุผู้ทรงภูมิรู้ในสมัยกษัตริย์ราชวงศ์มังรายครองแคว้นแคว้นล้านนา ซึ่งในสมัยนั้นมีบ้านเมืองที่มีความ

เจริญรุ่งเรืองในภาคกลางที่พระภิกษุเหล่านี้รู้จัก ที่สำคัญคืออยุธยาและละโว้หรือลพบุรี บ้านเมืองในภาคกลางเหล่านี้ล้วนได้รับพระพุทธศาสนา และศาสนาของพราหมณ์จากชมพูทวีป มาเป็นเวลานานแล้ว ก่อนเวลาการเขียนตำนานของล้านนา (เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๒๑) ก็เป็นเวลาร่วม ๑,๐๐๐ ปีมาแล้ว

เวลา ๑,๐๐๐ ปีมิใช่เวลาสั้นๆ จึงนำไปได้ทีความเชื่อใหม่จากชมพูทวีปไม่ว่าจะเป็นพุทธศาสนา หรือศาสนาของพราหมณ์ได้เข้ามาครอบงำลึกถึงรากเหง้า จนคิดเดิมเกี่ยวกับผิบรรพบุรุษพื้นเมืองในท้องถิ่นภาคกลางได้สูญสิ้นไป ดังนั้นเมื่อภิกษุล้านนาแต่งตำนานที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองในภาคกลาง เช่น เรื่องพระนางจามเทวี จึงเล่าว่าเป็นธิดากษัตริย์แห่งกรุงละโว้ คำว่า กษัตริย์ในตำนานจามเทวีวงศานั้นจะหมายถึงอันใดมิได้ นอกไปจากหมายถึงราชวงศ์กษัตริย์ผู้สืบสายพระมหาสम्मติจากชมพูทวีป

และเช่นเดียวกันกับกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา อันเป็นบ้านเมืองเก่าแก่สืบกันมาในภาคกลาง จึงได้รับการอธิบายว่า สืบมาจากวงศ์กษัตริย์พระมหาสम्मติเช่นเดียวกัน โดยมีรายละเอียดว่าสืบมาแต่พระเจ้าพรหมแห่งเมืองไชยปราการ (เชียงใหม่) ผู้สืบสายมาจากพระเจ้าสิงหนวัติ โอรส กษัตริย์สมมตวงศ์แห่งกรุงราชคฤห์ในชมพูทวีป

หลักฐานที่ชัดเจนเรื่องนี้ปรากฏอยู่ในพงสาวดารเมืองเงินยางเชียงแสน ในประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๖๑ ตอนที่กล่าวถึงการเสียดังกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๑ ความว่า

...จุลศักราช ๕๓๐ ตัว ฟ้ามังทลาไปรบเมืองอโยธยาได้ แล้วฆ่าพระมหากษัตริย์อโยธยาอันเป็นชาติเชื้อวงศ์แห่งพระยาพรหมกุมารเมืองโยนนครเชียงแสนนั้นเสีย แล้วเอาพระยาพิษณุโลกอันเป็นชาติเชื้อเมืองละโว้เท่านั้น ไปกินเมืองอโยธยา สืบไป...

ใคร่ขอเปรียบเทียบ เมื่อตำนานของล้านนากล่าวถึงผู้ครองเมืองสุโขทัยคือพระร่วงหรือพระยาร่วง เนื่องจากสุโขทัยพัฒนาขึ้นเป็นบ้านเมืองและนับถือพระพุทธศาสนา ก่อนหน้าบ้านเมือง

ศูนย์กลางของล้านนาเล็กน้อย ในช่วงเวลาที่มีการเขียนตำนานของล้านนา ทางสุโขทัยก็ยังปรากฏความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษอยู่ (เช่น ขุนจืดขุนจอด ในศิลาจารึกหลักที่ ๔๕) ดังนั้นเมื่อตำนานล้านนาอธิบายต้นตระกูลของราชวงศ์พระร่วง จึงกล่าวว่าเป็นลูกนางนาหรือลูกของนางผีเสื้อ มิได้ยกให้เป็นเชื้อสายกษัตริย์สมมติวงศ์จากชมพูทวีป เหมือนกับกษัตริย์ของบ้านเมืองในภาคกลาง ที่ความเชื่อผีบรรพบุรุษดั้งเดิม ได้ถูกรอบงำโดยศาสนาจากชมพูทวีปหมดจนไม่เห็นเค้าเดิมแล้ว

กล่าวโดยสรุป เรื่องตำนานพระเจ้าพรหมมิใช่วัตถุประสงค์หลักของคำอธิบายความหมายในตำนานสิงหนวัติ แต่เสมือนเป็นคำอธิบายเพิ่มเติม ถึงบ้านเมืองที่ล้านนามีความเกี่ยวข้องด้วย ขณะที่แต่งตำนาน เป็นบ้านเมืองที่การเชื่อถือผีบรรพบุรุษดั้งเดิมได้ลบเลือนไปหมดแล้ว เรื่องพระเจ้าพรหมซึ่งเป็นเชื้อสายสมมติวงศ์ตามคติทางศาสนา จึงได้รับการนำมาอธิบายถึงที่มาของราชวงศ์กษัตริย์กรุงศรีอยุธยา

ดังนั้นพระเจ้าพรหมจึงมิใช่ผีบรรพบุรุษของชาวล้านนาที่นับถือสืบต่อกันมา แม้ว่ารายละเอียดของเรื่องราวพระเจ้าพรหม เช่น เรื่องช้างคู่ใจที่ได้มาจากแม่น้ำ จะมีความเหมือนกันกับเรื่องช้างของขุนเจือง ผู้เป็นผีแห่งภูมิภาคล้านนาล้านช้าง ก็ได้หมายความว่าพระเจ้าพรหมในตำนานจะเข้ามาแทนที่ผีเจือง เรื่องรายละเอียดที่เหมือนกันเป็นเพียงการยืมเรื่องพื้นเมืองเข้ามาเสริม เรื่องที่แต่งขึ้นให้มีความพิสดารมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

หรือ แม้แต่เรื่องพระเจ้าพรหมปราบขอมดำ ก็น่าจะมีที่มาจากเรื่องพื้นเมืองดั้งเดิมของสุโขทัย เรื่องพระร่วงปราบขอมก็เป็นได้ ซึ่งเรื่องหลังนี้น่าจะเป็นเรื่องสมอารมณ์ของการเขียนประวัติศาสตร์แบบรวม ศูนย์ที่แพร่หลายเรื่องพระเจ้าพรหมเข้าสู่การสืบทอดตามระบบโรงเรียนยิ่งขึ้น

สรุป

จากแนวคิดทางพระพุทธศาสนา และหลักฐานที่เป็นตำนานสามเรื่อง คือสุวรรณ โคมคำ สิงหนวัติ และลวจกราช (กับตำนานเบ็ดเตล็ด เช่น ตำนานพระธาตุคอกยดุง) อาจสร้างคำอธิบายได้ว่าเป็นเรื่องที่ต้องการยกย่องกษัตริย์ในราชวงศ์ของพระเจ้ามังราย (ซึ่งสืบสายมาจากลวจกราช) ว่าแม้จะมีช่วงกษัตริย์ที่มาจากชมพูทวีป (อินเดีย) เหมือนกษัตริย์ในเรื่องสุวรรณ โคมคำและสิงหนวัติ แต่ก็ยังเป็นกษัตริย์ที่นับถือพระพุทธศาสนา จึงเป็นธรรมทายาทหรือหน่อพระพุทธเจ้า อันถือได้ว่าเป็นผู้สืบสายมาจากพระพุทธองค์ เป็นการสืบสายโดยทางธรรมมิใช่โดยสายโลหิต เหมือนวงศ์กษัตริย์ ซึ่งตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาถือว่ามีความสำคัญมากกว่าการสืบสายโลหิต เพราะวงศ์กษัตริย์ที่เคยปกครองแผ่นดินที่ราบเชียงแสนที่ผ่านมา ๒ วงศ์นั้นก็มิได้เป็นหลักประกันว่าจะต้องเป็นคนดีเสมอไป ดังที่ตำนานสุวรรณ โคมคำและสิงหนวัติกล่าวว่ามีทั้งดีทั้งไม่ดี

ตำนานของล้านนาทั้ง ๓ เรื่อง จึงมีข้อสรุปโดยรวมที่ต้องการเน้นพระธรรมคำสอน ในส่วนที่ไม่ให้ความสำคัญของชาติตระกูล แต่เห็นความสำคัญของการเป็นธรรมทายาทมากกว่า หรืออาจกล่าวด้วยสำนวนปัจจุบันว่า เห็นความสำคัญของการสืบสันดานมากกว่าการสืบสายเลือด

เรื่องลวจกว่าเดิมเป็นชาวเขาอยู่บนคอกยดุง (ไม่นับถือศาสนา) แต่ต่อมาเมื่อกษัตริย์ในวงศ์สิงหนวัติองค์หนึ่งนำพระธาตุรากขั้วญมาไว้บนคอกยดุง ลวจกและเมียได้มีโอกาสเฝ้าปรนนิบัติรักษาเป็นเวลา ๒๐๐ ปีกว่า จึงได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรบนสวรรค์ เมื่อถึงเวลาเริ่มต้นจุลศักราช (พ.ศ. ๑๑๘๑) แผ่นดินเชียงแสนว่างกษัตริย์ (ซึ่งถือว่าต้องสืบสายมาจากวงศ์กษัตริย์ซึ่งมีราชวงศ์เดียวในโลก) ลวจกจึงลงจากสวรรค์มาเป็นลวจกราช ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์มังรายเป็นใหญ่เหนือที่ราบเชียงแสน ลวจกราชจึงมีความชอบธรรมที่จะเป็นต้นวงศ์กษัตริย์ที่แม้จะมีได้สืบสายเลือดจากวงศ์กษัตริย์พระมหาสมมติ แต่สามารถเป็นกษัตริย์ได้เพราะเป็นผู้สืบสายจากพระพุทธองค์ คือเป็นธรรมทายาทนั่นเอง

เรื่องเช่นนี้ชี้ให้เห็นอีกอย่างหนึ่งถึงการผสมผสานความเชื่อท้องถิ่นเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษราชวงศ์มังรายที่มีอยู่ก่อน เมื่อนำพระพุทธศาสนาเข้ามาจึงไม่อาจนำคติเกี่ยวกับกษัตริย์วงศ์พระ

มหาสมมติมาลความเชื่อเรื่องนี้ไปได้ จึงได้มีการปรับเรื่องโดยให้ศิวบรรพบุรุษนับถือ พระพุทธศาสนาเสียก่อน เมื่อตายไปขึ้นสวรรค์แล้วจึงได้เป็นกษัตริย์ลงมาครองแผ่นดินได้โดยชอบธรรม ตามสาระในพระธรรมที่เน้นการให้ความสำคัญในเรื่องการสืบธรรมทายาทมากกว่า การสืบสายกันในวาระ

ราชวงศ์ลาวกราชที่สืบมาถึงพระเจ้ามังราย และกษัตริย์ในราชวงศ์นี้ต่อๆ มา จึงเป็นธรรมทายาท และจะเป็นผู้กำชูพระพุทธศาสนาตลอดไปครบชั่ว ๕,๐๐๐ พระวสา บนผืนแผ่นดินเชียงแสนที่ เคยมีวงศ์กษัตริย์ (ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง) มาปกครองอยู่ ๒ วงศ์ แล้วบ้านเมืองต้องล่มจมหายไปจาก แผ่นดินเชียงแสนทั้ง ๒ เมืองก่อนหน้านี้แต่ดึกดำบรรพ์

เมื่อเป็นเช่นนี้จะเห็นว่าเรื่องของพระเจ้าพรหมนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการเล่าเรื่องกษัตริย์ที่สืบมา แต่วงศ์กษัตริย์พระมหาสมมติในอัครกษัตริย์ อันมีลักษณะของเรื่องที่ต้องการอธิบายในระดับที่เป็น โลกุตรธรรม หรือธรรมอันช่วยให้พ้น โลก แต่ในรายละเอียดของเรื่องที่เล่าข่อมลือไม่พ้น การนำเรื่องราวที่เป็น โลกัธรรมไปใส่ไว้ ดังจะเห็นว่าบทบาทบางตอนของพระเจ้าพรหมก็เป็น การยืมเรื่องราวของขุนเจือง ซึ่งเป็นศิวบรรพบุรุษตนหนึ่งของพระเจ้ามังรายไปใช้ ซึ่งถ้าหาก พิจารณาให้ถี่กลงไปอีกก็จะพบอีกว่า เรื่องของขุนเจืองบางตอนก็มีความเหมือนกันกับเรื่องของ พระเจ้ามังรายด้วย

เพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้นอาจกล่าวได้ว่า พระเจ้าพรหมในตำนานสิงหนวัตินั้น เป็นบุคคลที่ถูก สร้างขึ้น โดยมีพื้นฐานของเรื่องราวที่เป็นคติพื้นเมือง เรื่องขุนเจืองและตำนานเกี่ยวกับพระ เจ้ามังราย ด้วยวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายที่มาของวงศ์กษัตริย์เมืองอื่นที่ชาวล้านนามีความสัมพันธ์ ด้วย ซึ่งในที่นี้คือราชวงศ์กษัตริย์กรุงศรีอยุธยา และเนื่องจากกรุงศรีอยุธยาอยู่ในภาคกลาง ที่คติ ทางศาสนาจากชมพูทวีปเข้ามาแพร่หลายก่อนหน้าการเขียนตำนานของล้านนานับพันปี คติ ความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับบรรพบุรุษในรูปของผีจึงถูกลบเลื่อนออกไปจนหมดสิ้น

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการง่ายสำหรับพระภิกษุผู้ทรงความรู้ของล้านนาผู้แต่งตำนาน ที่จะอธิบาย

กษัตริย์ต้นราชวงศ์ของบ้านเมืองเหล่านี้ว่า มีเชื้อสายพระมหาสมมติวงศ์ตามคติทาง
พระพุทธศาสนา

ไม่เหมือนกับบรรพบุรุษของราชวงศ์พระเจ้ามังราย ที่ความทรงจำเกี่ยวกับต้นผีบรรพบุรุษลาว
จกยังคงมีอยู่ เมื่อพระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามาจึงต้องใช้ความกลมกลืนกับคติความเชื่อดั้งเดิม
โดยใช้หลักธรรมอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับการเป็นผู้สืบธรรมทายาทจากพระพุทธองค์ มาสวมให้แก่
ต้นเกล้าในคดียังเดิม ให้มีความชอบธรรมต่อการเป็นลวจกราช ต้นราชวงศ์กษัตริย์พื้นเมืองของ
พระเจ้ามังราย (และผู้สืบราชวงศ์ต่อมาในขณะแต่งตำนานอยู่นั้น)

จึงนับเป็นความสับสนอย่างยิ่ง ที่หากจะมีการดึงบุคคลในระดับโลกุตรจะให้ลงมาปนกับบุคคล
ในระดับโลกิยะ

หน้า 82

แลกเปลี่ยนความรู้ - แสดงความคิดเห็นของท่านได้ที่

[1][2]

ว่าด้วยการชำระตำนาน...บางครั้งบางทีการถอดความหรือถ่ายคำ หรือตีความ
เพียงวลีเดียว ก็อาจจะเปลี่ยนทุกสิ่งทุกอย่างได้ เช่น

"จากแนวคิดเกี่ยวกับวงศ์กษัตริย์ในพระไตรปิฎกเช่นนี้ เมื่อพิจารณาด้าน นสิง
หนวัติที่กล่าวว่า เจ้าชายสิงหนวัติกุมารเป็น โอรสกษัตริย์กรุงราชคฤห์ นำไพร่พล
เสด็จมาตั้งเมืองโยนกนาคพันธ์บนที่ราบเชียงแสน โดยเดินทางข้ามแม่น้ำสรภูมา
ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ นั่น แสดงว่าตำนานเรื่องนี้ตั้ง ้องการจะชี้ว่าราชวงศ์

กษัตริย์วงศ์นี้มาจากชมพูทวีป (คืออินเดีย) สืบเชื้อสายมาจากพระมหาสम्मติปฐมกษัตริย์ ชื่อแม่น้ำสรภู ก็เป็นชื่อแม่น้ำหนึ่งในปัญจมหานทีในชมพูทวีปตามที่ระบุอยู่ในอักษัณสูตรนั่นเอง"

จากข้อความที่ว่า... โดยเดินทางข้ามแม่น้ำสรภูมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้นั้น ...

หากเราคิดว่าราชคฤห์อยู่ที่อินเดีย เราก็จะคิดว่า ดำนานกล่าวอ้างโดยไม่มีฐานความจริง แต่...

ถ้ากรุงราชคฤห์ อยู่ที่ ใจกลางภาคอีสานของไทย ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของ "เชียงราย" ก็หมายถึงต้นตระกูล "ลาวจก" อยู่ที่ภาคอีสาน ซึ่งมีการเคลื่อนไหวก่อนไปมาของกลุ่มชน ดังเช่น ผู้คนแถบสี่คว่ำ ที่สืบสายได้ว่าเป็นไทยวนที่มาจาก "เชียงราย"

ผมขอแสดงความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะจับเข้าคุยถก ในประเด็นที่ผมได้ค้นพบ "ความบิดเบือนทางประวัติศาสตร์" กับทั้ง อาจารย์สุจิตต์ และคุณไมเคิลไรท์ ในเร็ววัน ครับ เอกอสิโร โทร. 0-1702-0791

ความเห็นที่ 1 : โดยคุณ เอกอสิโร วรุณศรี

[202.133.131.197]

หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....

มันเป็นเรื่องที่น่าอ่านไว้ประดับสมองไม่เสียหลาย เพราะผมเองก็เกิดไม่ทัน ไม่รู้ว่าจริงหรือไม่จริง ใช้วิชา ญาณส่วนตัวพิจารณากันเอา อย่างตำนานปลาไหลเผือก แล้วเกิดหนองหล่ม ผมว่าไปพ้องกันเรื่องผาแดงนางไอ่ ที่ สกลที่ ชาวเมืองเอกกะชีตา กินกระรอกเผือกที่พังคินาคแปลงกายมาลอบชมโฉมนางไอ่ แล้วก็เกิดวิบัติบ้านเมืองถล่มแผ่นดินหลาย กลายเป็นหนองหารที่เมือง

สกลนครในปัจจุบัน แล้วได้มีโอกาสคุยกับชาวอุดร เขาก็ว่าจังหวัดเขา ก็มีตำนานลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน ที่ อำเภอนองหาน และอำเภอกุมภวาปี ไม่เชื่อลองไปถามชาวอุดรที่สนใจตำนาน บ้านเมือง และเรื่องประวัติศาสตร์ดู ฟังหูไว้หู แล้วมันก็ไปเชื่อมกับเรื่องตำนานในพุทธศาสนาได้ยังไงก็ไม่รู้ อ่านแล้วงง ๆ มันเหมือนกับราชวงศ์ปัจจุบัน ปฏิวัติพระเจ้าตากสิน แล้วฆ่า โดยใส่ความว่า พระองค์ทร งพระสติวิปลาส จึงได้สั่งประหารทั้งพระที่วัดบางอีเรือ จนทุกวันนี้ คนก็เริ่มหูดาสว่างเรื่องนี้กันมาก ขึ้น ไม่ค่อยอยากเชื่อแล้วล่ะว่าพระเจ้าตากสิน เป็นเช่นในประวัติศาสตร์ที่ราชวงศ์ปัจจุบัน จารึกและ Make เอาไว้หนะ เพื่อนกับเพื่อนร่วมต่อสู้กันมายังหักหลังกันได้ลงคอ แค่ความอยากเป็นเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินให้ คนกราบไหว้บูชา เพราะชินแสแท้ๆ ที่ไปทำนายว่าภิกษุ 2 องค์นี้จะได้เป็นกษัตริย์ทั้งคู่ ขณะไปบิณฑบาตสาย เดียวกัน ที่นั่นคนอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ดังพร้อมกัน เก่งพร้อมกัน เมื่ออีกคนได้เป็นเจ้าแล้ว ถ้าอีก คนหนึ่งไม่มาคนที่ เป็นอยู่แล้วจะได้เป็นเจ้าได้อย่างไร ในเมื่อแผ่นดินมีเพียงแผ่นดินเดียวที่จะปกครองได้ แต่ขอขึ้นชมพระภิกษุ 2 รูปนั้นว่า ที่ต่อมาได้กู้เอกราชจากพม่า และต่อต้านพมามีให้มาเอาสยามไปเป็นเมืองขึ้นได้ เพียงแค่อยากบอกว่าไม่นะจะถึงขนาดฆ่าลูกเขาให้โคตรหมดเหง้า ไม่ว่าลูกเล็กเด็กแดง ที่ไม่รู้ชื่อไหนไหนอะไร รวมทั้งลูกเขาที่โตแล้วที่มีได้อ่านจารึกพันแ่งอะไร แกรมเมียเขาที่เป็นราชินีก็ปลด เขามาเป็นหม่อมสอน ซะอีก ไม่ควรอย่างยิ่ง เวรกรรมคงมีจริงนะกับคนที่ทำไว้กับ พระเจ้ากรุงธนบุรี

ความเห็นที่ 2 : โดยคุณ อนุชนผู้ไม่มั่งมายกับตัวอักษรหลอกหลอนกันมา

[203.150.217.115]

[หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....](#)

การใช้วิจารณ์ญาณส่วนตัวพิจารณาประวัติศาสตร์เป็นความสับสนอย่างยิ่ง

History should be for history's sake, it's good for people to know the truth about history, objectively.

To judge present people politically using history as an argument is too complicated to include all relevant factors to make the right judgement. Should not be concluded in the same manner as if one were the Judge considering a case of war crime in the Hague, who is about to deliver a conviction.

Nevertheless, history should not serve any political purposes.

ความเห็นที่ 3 : โดยคุณ different context

[132.181.7.1]

หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสมโปรดคลิกที่นี่!....

อยากทราบว่า นครไทยเทศ ที่คุณสุจิตต์เคยออกความเห็นว่าเป็นเมืองไทยที่อยู่
นอกประเทศหรือแคว้นไทยอะไรสักอย่าง ไม่แน่ใจว่าเคยอ่านพบที่ไหนนาน
แล้ว แล้วท่านผู้ทรงคุณวุฒิก็มาบอกใหม่ว่าเป็นกษัตริย์อินเดีย หรือ อาจจะเป็น
เพราะวิเคราะห์ชื่อ พรหม ท่านจะโยงไปถึงพระพรหมพระอินทร์หลงทางไปได้
หรือไม่ เพราะท่านพ่อก็ชื่อเซซๆว่า พัง ดังนั้นการจะจับตำนานล้านนามาเล่นแร่
แปรธาตุ ประการสำคัญคงต้องใช้บริการจากนักสังคม-มานุษย วิทยาให้มากๆ
เรื่องภาษา+อักษรนั้นก็ถือว่าสำคัญมาก ควรที่จะอ่านตัวเมืองได้ดีพอสมควร การ
วิจารณ์เอกสารต้นฉบับใดๆของท่านจะไม่เห็นทางสว่างเลย หากว่าไม่ทำความเข้าใจ
เข้าใจให้รอบด้าน โดยเฉพาะเรื่องเมืองใต้ที่ท่านว่า นั่น มันเป็นเรื่องเฉพาะอยุธยา
ที่คนล้านนารู้จักเมื่อพ.๑๕ เป็นต้นมาเท่านั้น จะเอาไปโยงอ้างอิงอย่างแน่นหนัก
กำเรื่องราวบ้านเมืองในตำนานรุ่นก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๕ เป็นหลายร้อยๆหรือ
บางทีอาจจะถึงพันปีขึ้นไป ได้อย่างไร อีกอย่างหนึ่งที่ท่านมองข้ามความสำคัญ
ที่จิตร ภูมิศักดิ์ เคยวิเคราะห์และถือเป็นแนวทางการศึกษา อย่างดี คือการ
วิเคราะห์เรื่องราวให้รอบด้านมากๆ ถ้ามเป็นความรู้..ท่านผู้ทรงคุณวุฒิฯอ่านตัว
เมืองออกหรือ?เท่าที่ตามงานของท่านอาจารย์ศรีศักรฯที่ลงในเมืองโบราณก็
วิเคราะห์กลับไปกลับมา ชาวบ้านน่าจะงنگันมากพอแล้ว ..หรือไม่

ความเห็นที่ 4 : โดยคุณ XOX

[203.150.217.116]

หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....

ประวัติศาสตร์เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ ความเชื่อถือก็จะหายไป ทำให้เกิดความสับสน เช่น ลานนาไทย ศิล อาจารย์ เป็นต้น ผมยังไม่ยอมรับคำว่าล้านนา จึงขอทราบเหตุผลในการเติมไม้โทบนคำว่าลาน

ความเห็นที่ 5 : โดยคุณ อ้วน

[203.155.221.253]

หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....

รู้ได้อย่างไรว่าราชคฤห์ไม่ใช่ไทยอาหม

ความเห็นที่ 6 : โดยคุณ x

[67.70.7.165]

หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....

1. คำถาม

ลานนา เหตุใดจึงเปลี่ยนมาเป็น ล้านนา

2. หรือว่าต้องการเชื่อว่ามีนามาก หน่ว ยวัด จำนวน 1 ล้าน ไม่น่าจะเป็นจำนวนใหญ่ มากมายอะไรนัก เรามีหน่วยอื่นๆของการนับมากกว่านี้

3.เคยถาม อติตรงผู้ว่าฯ แม่ฮ่องสอน ท่านเป็นชาวเชียงใหม่ ท่านก็ยังมีใจการเป็นชาวลานนา

4. ลานช้าง ก็เช่นกัน

5. ลานกระบือ ต้องเปลี่ยนหรือปล่าว

ความเห็นที่ 7 : โดยคุณ สงสัยมานาน

[210.4.148.254]

หากความเห็นนี้มีคำไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....

อยากให้ ผู้ใดก็ได้ เขียนเรื่อง ตักศิลา (Taksila ของปากีสถาน) ได้ข่าวว่าจะมีคน
ไทยไปพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวของชาวพุทธ ผมดูจากภาพถ่ายต่างๆ รู้สึกว่าจะ
มีความยิ่งใหญ่มาก เกินกว่าที่ได้ยิน ได้ฟังเวลาเรียนพุทธศาสนา

ความเห็นที่ 8 : โดยคุณ สงสัยมานาน อีกที่

[210.4.148.254]

หากความเห็นนี้มีคำไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....

ผมมีความสงสัยว่า จุลศักราชที่ 1 เป็นปี พ.ศ. 1182 หรือ พ.ศ. 1181 กันแน่ ใน
บทความนี้ ใช้ พ.ศ. 1181 เป็น จุลศักราชที่ 1 ใหม่มครับ

ตามความคิดของผม จุลศักราชที่ 1 คือ พ.ศ. 1182 เพราะใช้ 11 81 + จุลศักราชที่
1 คือ พ.ศ. 1182 ใช่หรือไม่ ผมเทียบกับ พ.ศ. 2325 เป็น ร.ศ. ที่ 1 เพราะใช้ 2324
+ ร.ศ. 1 เป็น พ.ศ. 2325 คำตอบของผมใช่หรือไม่อนุเคราะห์ อาจารย์พิเศษ ไข
ความสงสัยให้ผมทีครับ

ความเห็นที่ 9 : โดยคุณ โกศล

[203.172.144.130]

kosolkantha@chaiyo.com

หากความเห็นนี้มีคำไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....

for the opion #5 and 7

sorry that I can't use Thai Font.

Both word Lanna (the plain of rice field) and Lanna (million rice field) are

correct in the form of characters for their own region.

Lanna (without Mai Tho), because there is no Mai Tho for writing in Aksorn Tham (Northern Alphabet). Therefore, when you transform the name "LANNA" which written in Aksorn Tham into modern Thai Alphabet you can't add Mai Tho because there is no Mai Tho in the origin. BUT if you want to do it into OFFICIAL THAI LANGUAGE (the central) you HAVE TO add Mai Tho. Because in the official language the word LAN mean only PLAIN but the original word in northern means MILLION . . . . Do you get it?

If you use The official Thai Language you have to add Mai Tho.

the CORRECT meaning of LANNA is MILLION RICE FIELD, that's why the Official Thai Language have to add Mai Tho.

Why do I said the correct meaning of "LAN" is MILLION? Because NA (field) is the area of measuring the social titles. (Sakdina). It will be nothing if the meaning of "LAN" is a PLAIN.

So, Lanna means MILLION RICE FIELD

other that you should know are

Sib Song Panna (Xishuangbanna in chinese) means 12,000 Na.

Lan Chang (Laos; chinese called Maekong River that is Lanxang) means
MILLION ELEPHANT

Lan Pia (the northeastern people call Ayuthaya) means MILLION NOBLE (pia is corresponded with Phraya in central language.)

your sincerely,

ความเห็นที่ 10 : โดยคุณ Trongjai HUTANGKURA

[195.220.192.162]

หากความเห็นนี้มีคำไม่เหมาะสมโปรดคลิกที่นี่!....

for opinion # 9

I am not sure ... but I will answer from my memory... if somebody can correct or explain them better please do it, THANKS.

About the Minor Era (Chulla Sa kkarat) there is 2 schools of calculation.

The first school is come from Sri Lanka. They counted suddenly that the Buddha went to Nirvana to be the first year (1 B.E. or Pho So Nueng). So you have to add 1181 with the minor era.

The second school is Thailand. We counted after the Buddha went to Nirvana 1 year. So you have to add 1182 with the minor era.

ความเห็นที่ 11 : โดยคุณ Trongjai HUTANGKURA

[195.220.192.162]

หากความเห็นนี้มีคำไม่เหมาะสมโปรดคลิกที่นี่!....

I think M.Pises is going to work out the complexion of Northern - Central Thai

Chronicles.

Each chronicle has their own view. If one want to work it out one have to read all.

I think this article is a good work for the "First Step" of this kind of study because there is very very rare article that try to said about the complexion.

I think his work is o n his own view based on documents such as chronicles and old thai books.

Please don"t blame him that he didn"t use another sort of data such as anthropology or language because I think he try to concentrate only with chronicles and old Thai books. Other application science should be h is (or any others) second work.

ความเห็นที่ 12 : โดยคุณ Trongjai HUTANGKURA

[195.220.192.162]

[หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!.....](#)

ความเห็นที่ 9

อ.โกศลที่ปาย ราชฯ22 หรือเปล่า?

หวังว่าครอบครัวสบายดีนะครับ

เป็น น ผอ.หรือยัง

ว่างๆจะไปกินเบียร์ด้วย

ความเห็นที่ 13 : โดยคุณ แป๊ะ

หากความเห็นนี้มีคำไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!....

ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่เขียนโดยมนุษย์ธรรมดาอย่างเราๆท่านๆนี้แหละ ซึ่งต้องมองเห็นเหตุการณ์ต่างๆเพื่ียงด้านเดียวแน่ๆ-ทั้งที่มีนัยน์ตาสองข้าง(ไม่ต้องพูดถึงความลำเอียง คือชอบ หรือ ไม่ชอบนะ) พอสรุปได้ ว่า มนุษย์ที่เขียนบันทึกต่างๆ ได้ตรงจริงงั้นมีอยู่เพียงสองคนเท่านั้น คนหนึ่งตายไปนานแล้ว อีกคนหนึ่งยังไม่มาเกิด !

เพราะฉะนั้น ประวัติศาสตร์คือเรื่องที่เราไม่รู้ (ตามคำพูดของประธานาธิบดีคนหนึ่งของสห รัฐอเมริกา) หรือพูดให้ง่ายเข้าก็คือประวัติศาสตร์คือเรื่องที่ไม่มีการรู้ว่าจริงหรือไม่จริง มากน้อยแค่ไหน และมองจากด้านไหน โดยคนพวกไหน ฝ่ายไหน

แต่จะบอกตามตรง ว่าคนที่เติบโตมาด้วยกัน ถ้าปากมาด้วย กัน ครอบงำกรำศึกมาด้วยกัน จะมาหักหลังกันหรือฆ่ากันนั้น ยาก! ถ้านายสินธุกษัตริย์ของดั่งง่าจริง แล้วกระดุกที่อยู่ในบาตร หน้าพระประธานในโบสถ์วัดหนึ่งในนครศรีธรรมราช คือกระดุกของใคร ?

เรื่องเกร็ดสยองต่างๆที่มีประกอบเรื่องนี้ เช่นการกวาดล้างคนสนิทและญาติพี่น้องของผู้ที่ถูกฆ่า จะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องแต่ง ก็ไม่มีใครบอกได้ อาจเป็นเรื่องสะสางหนี้สินที่กู้มาจากเมืองจันทก็ได้ แต่ขอโทษทีเถอะ เราอยาก รู้เรื่องจริงทั้งหมดเกี่ยวกับคดีการเมืองนี้ไปเพื่ออะไร ?

ความเห็นที่ 14 : โดยคุณ เจ็ดสิบเก้าฝน

หากความเห็นนี้มีคำไม่เหมาะสม โปรดคลิกที่นี่!....

ไชยปราการนครโบราณเก่าก่อน พระพรหมมหาราช กู้อิสรภาพจากขอม และทรงสร้างฝางนครไชยปราการเฉลิมชัย

ได้อินเพลงนี้มาตั้งแต่เป็นเด็ก ปัจจุบันไม่ได้อยู่ที่บ้านเกิดแล้วไม่ทราบว่า เพลงนี้
ยังคงให้เด็กสมัย ปัจจุบันได้ฟังบ้างหรือเปล่า จากเนื้อเพลงดังกล่าว ผางนครไชย
ปราการหรืออำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่ เป็นไชยปราการที่พระเจ้าพรหม
มหาราชทรงสร้างจริงหรือเปล่า

ความเห็นที่ 15 : โดยคุณ น้อยลุน

[203.209.44.33]

หากความเห็นนี้มีค่าไม่เหมาะสมโปรดคลิกที่นี่!....